

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
საქართველოს ისტორიის ინსტიტუტის შრომები. სპეციალური გამოშვება:
დავით აღმაშენებელი და მისი ეპოქა.
თბილისი. 2012

დომიტრი შველიძე

დავით აღმაშენებლის ისტორიკოსის ერთი მოსაზრების გამო

ჯერ კიდევ ძველმა ქართულმა საისტორიო მწერლობამ უცნაურად აღიარა დავით აღმაშენებელი უპირველეს და უდიდეს სახელმწიფო მოღვაწედ და მხედართმთავრად საქართველოს მეფე-გვირგვინოსანთა შორის. იგივე აზრი უდავოდ გაიზიარა და მეცნიერულად დაასაბუთა ახალი დროის ქართულმა ისტორიოგრაფიამ. ამავდროულად ცდილობდნენ შეეფასებინათ დავითის როლი და ადგილი სხვა ხალხების ისტორიასა და საერთაშორისო ურთიერთობების რკალში. დავით მეფის ღვაწლს დიდი პატივისცემით მოიხსენიებდნენ სომეხი მეისტორიენი; მის მხედართმთავრულ ნიჭს, კაცთმოყვარეობასა და ავტორიტეტს აღიარებდნენ მუსლიმი მემკვიდრეები, ხოლო დავით მეფის სახელი აღფრთოვანებას იწვევდა მაშინდელ ქრისტიანულ სამყაროში.

დავით მეფის უნივერსალური მოღვაწეობის პირველი შემფასებელი მისივე ბიოგრაფი და ჩვენს ისტორიოგრაფიაში დავითის ისტორიკოსად წოდებული ანონიმი ავტორი გახლდათ. იგი იყო პირველი მათ შორისაც, ვინც სცადა დავითის პიროვნება, მისი მხედართმთავრული ღირსებები და სახელმწიფოებრივი მოღვაწეობა მსოფლიო ისტორიის უდიდესი და უცნობილესი პერსონაჟების დამსახურებაზე მაღლა დაეყენებინა. ვინ არიან ისინი? ტროას ომის გმირები: აგამემნონი და პრიამოსი, აქილეუსი და ჰექტორი, ოდისეუსი და ორესტე. ისტორიკოსის აზრით, მათ ისეთი არაფერი გაუკეთებიათ, რამდენადაც მათი სახელები იყო ცნობილი.

დავითის ისტორიკოსის რწმენით, არამცთუ ზემოთ ჩამოთვლილებს, არამედ თვით ალექსანდრე მაკედონელსაც კი ისეთი არა რამ უქმნია, რაც დავით აღმაშენებელს. მით უფრო, ვერ შეედრებიან ქართველთა ძლევამოსილ მეფეს, რომის იმპერატორები ვესპასიანე და ტიტუსი. მაშ რატომ არის მათი სახელები ამგვარი დიდებით მოსილი, რომლის ღირსნიც არ არიან? „ამათ ნივთნი საქმეთანი არა აქუნდეს კმად მისათხრობელად“¹ – წერს

¹ ცხოვრება მეფეთ-მეფისა დავითისი. ქართლის ცხოვრება. ტექსტი დადგენილი ყველა ძირითადი ხელნაწერის მიხედვით სიმონ ყაუხჩიშვილის მიერ. ტ. I. თბ. 1955, გვ. 342.

ისტორიკოსი.

მისი აზრით, თურმე სხვა ყოფილა მიზეზი ზემოჩამოთვლილ ისტორიულ პირთა ესოდენი სახელგანთქმულობისა. მათი საქმიანობა დიდი ხელოვნებით აღწერეს ჰომეროსმა, არისტობულემ და იოსებ ფლავიუსმა. სწორედ ამ სახელოვანმა ავტორებმა **„ხელოვნებითა რიტორობისათა“** ისეთი ხოტბა შეასხეს თავიანთი თხრობის პერსონაჟებს, ისე დაწვრილებით გადმოსცეს მათი საქმიანობა, ნაღვაწი, გადახდილი ბრძოლები, რომ სამუდამოდ განადიდეს და უკვდავეფეს მათი სახელები საქვეყნოდ. დავითის ისტორიკოსს თვით ალექსანდრე მაკედონელის სიტყვები მოჰყავს საბუთად, რომლითაც ამ უკანასკნელმა აქილევის დიდება ჰომეროსის შემოქმედების ნაყოფად მიიჩნია: **„არა დიდ იყავ აქილევი, არამედ დიდსა მიემთხვიე მაქებელსა უმიროსს“**.²

დავითის ისტორიკოსის პოზიცია და შეფასებაც ანალოგიურია. არც ერთ ზემოჩამოთვლილ ისტორიულ თუ მითოლოგიურ პიროვნებას ისეთი დიდი საქმეები არ ჩაუდენია, უბრალოდ, მათ დიდი რიტორობის სფეროში დახელოვნებული „მაქებლები“ აღმოაჩნდნენ. **„ჰქონებოდესმცა ამათ ბრძენთა თხრობათა ნივთად საქმენი დავითისნი, – გვარწმუნებს XII საუკუნის ქართველი ისტორიკოსი – და მათმცა აღწერნეს ჯეროვნად მათისაებრ რიტორობისა, და მაშინდამცა ღირს ქმნილ იყვნეს ჯეროვანსა კებასა“**.³

დავით მეფისადმი მიძღვნილი საისტორიო თხზულების ანონიმი ავტორი მარტოოდენ განცხადებით არ კმაყოფილდება და საკუთარი გაბედული მოსაზრების დასაბუთებასაც ცდილობს. პირველი თეზისის შემთხვევაში დავითის მხედრული ნაღვაწი უდაოდ აღემატებოდა ტროას ომის მონაწილეთა გმირობას. აქაველთა და ტროელთა ომი **„ოცდარვა წელ“** გრძელდებოდა და **„ვერა-რა ღირსი ქებისა იქმნა“**. მემატიანეს, ალბათ, მხედველობაში ის გარემოება ჰქონდა, რომ ხანგრძლივი ბრძოლა, ბოლოს და ბოლოს, ერთი ქალაქისთვის მიმდინარეობდა. ამისგან განსხვავებით, დავით აღმაშენებელი თურქ-სელჩუკებს სამ ათეულზე მეტი წლის განმავლობაში ებრძოდა, რომლის დროსაც, მისი თხრობის მიხედვით, მომხდურები ვერასოდეს უძლებდნენ მის შეტევებს, მარცხდებოდნენ და გარბოდნენ. მემატიანის მტკიცებით, ვერც რომელი იმპერატორების – ვესპასიანესა და ტიტუსის მიერ აჯანყებული იუდეველების წინააღმდეგ ბრძოლა შეედრებოდა აღმაშენებლის ძლევამოსილ ბრძოლებს.

მაგრამ დავითის ისტორიკოსის შედარების მთავარი სამიზნე მაინც ალექსანდრე მაკედონელია. დავითის ბიოგრაფი საღად აფასებს ალექსანდრეს პიროვნებას, არსად არ ამცრობს მის ღირსებას ან ტაღანტს. მისი სიტყვებით, არისტობულემ აღწერა დიდი მაკედონელის **„მძლეობანი, სიმხნენი და ძლევა-შემოსილობანი“**. ანონიმის პრეტენზია მხოლოდ ერთია – აღმაშენებე-

² ცხოვრება მეფეთ-მეფისა დავითისი, გვ. 342

³ ცხოვრება მეფეთ-მეფისა დავითისი, გვ. 342.

ლი არაფრით ჩამოუვარდებოდა ალექსანდრეს, „არა საქმითაცა, არცა განზრახვითა, არცა სიმხნითა უმცირე“. პირიქით, „თვით მათ საქმეთა შინა, რომელთა მძლევ ითქმის ალექსანდრე, არა უმდაბლეს, არამედ მრავლითა უმაღლეს მგონიეს ესე“ დავითით – დაასკენის ისტორიკოსი.

შემდგომ თხზულებაში ჩამოთვლილია ის ადამიანური, ზნეობრივი ღირსებები, რომლითაც, ისტორიკოსის რწმენით, დავითი აღემატებოდა „მისთა სწორთა“. იმაშიც დარწმუნებულია ისტორიკოსი, რომ დავით მეფე თავის თანამედროვე მეფე-ხელისუფალთა შორის „უმაღლეს და უზეშთაეს იყო“.

დავითის ისტორიკოსმა მშვენივრად იცის, რომ ალექსანდრე მაკედონელმა უდიდესი მსოფლიო იმპერია შექმნა. იგი არაზუსტად, მაგრამ ძირითადად, სწორად ჩამოთვლის კიდევ ამ იმპერიაში შემავალ ქვეყნებს, თუმცა შეცდომით მიიჩნევს, რომ ალექსანდრემ თითქოს დასავლეთ ევროპის ქვეყნებიც დაიპყრო. დიახ, ნიკოფსიიდან დარუბანდამდე გავრცელებული საქართველოს სამეფო მაინც ვერ შეედრებოდა მაკედონიიდან ინდოეთ-ეგვიპტემდე გადაჭიმულ ალექსანდრეს იმპერიას, მაგრამ XII საუკუნის ქართველი ისტორიკოსი იხტიბარს არ იტყვის და გვარწმუნებს, რომ იმ სამხედრო ძალით, რომელიც დავითს გააჩნდა, ვერც ალექსანდრე მიაღწევდა ვერაფერს, პირიქით, დავითს რომ ბერძენ-რომაელთა ან სხვა დიდი სახელმწიფოს შესაბამისი ჭარბი სამხედრო ძალები ჰყოლოდა, „მაშინამცა გენახნეს ნაქმარნი მისნი“.

თანამედროვე მკითხველს შეიძლება გულუბრყვილოდაც მოეჩვენოს XII საუკუნის ქართველი ისტორიკოსის არგუმენტაცია, ან გადაჭარბებულად მაინც, მაგრამ ისიც გაუმართლებელი სკეპტიციზმი იქნება, რომ ძველი მემკვიდრის მტკიცებაში სიმართლისა და ლოგიკის მარცვალი არ შევნიშნოთ. ვცადოთ, რამდენიმე მონაცემით მაინც შევამაგროთ დავითის ისტორიკოსის საერთო პოზიცია – რა შეიძლებოდა ეგულისხმა ისედაც სიტყვაძუნწ ისტორიკოსს, როცა აღმაშენებლის სამხედრო-პოლიტიკურ ღირსებებს და მოღვაწეობას ადარებდა ალექსანდრე მაკედონელის იგავმიუწვდომელ ავტორიტეტს.

1. მცირე ტერიტორიების მქონე ქვეყნების პოლიტიკურ მოღვაწეთა შედარება ზესახელმწიფოებისა და დიდი იმპერიების „მშენებლებთან“, სავსებით შესაძლებელია. დავითის ისტორიკოსის ამგვარი პოზიცია პრინციპულად გამართლებული და სწორი შეხედულება გახლდათ.

2. დავითის ისტორიკოსმა უთუოდ იცოდა და ითვალისწინებდა იმ გარემოებას, რომ ალექსანდრეს მიღწევები ბევრად განაპირობა წინა მოვლენებმა, რომლებმაც საფუძველი მოუმზადეს მისი იმპერიის შექმნას. პირველ რიგში ოცი წლის უფლისწულს წილად ხვდა ბერძენ-მაკედონელთა გაერთიანებული ძალების წინამძღოლობა. ფილიპე მაკედონელმა შეძლო ის, ვერავინ ვერ გააკეთა რაც მანამდე რამდენიმე საუკუნის განმავლობაში – ბერძნული პოლისების გაერთიანება მაკედონიის ჰეგემონობით. ეს პროცესი დაგვირგინ-

და კორინთოში შეკრებილ კონგრესზე, 337 წელს ჩვენს წელთაღრიცხვამდე. კორინთოში ფილიპე აირჩიეს ბერძენ-მაკედონელთა გაერთიანებული მხედრობის მთავარსარდლად სპარსეთთან გამიზნულ მომავალ ომში.⁴ საფიქრებელია, რომ სპარსეთში მოსაპოვებელი სამხედრო დიდებისკენ ფილიპე მაკედონელს მხოლოდ სიკვდილმა შეუშალა ხელი. მაშინ შესაძლოა აღსრულებულიყო ალექსანდრეს შფოთიანი წინათგრძნობა, რომელიც ერთ მაშინდელ გადმოცემაში აისახა: თითქოს ალექსანდრემ თავის მეგობრებს მიმართა: „ყმაწვილებო, მამაჩემი ყველაფერს დაიპყრობს და მე აღარაფერს დამიტოვებს, თქვენთან ერთად საგმირო და ბრწყინვალე საქმენი რომ ჩავიდინო“.⁵

ფილიპემ სხვა პარამეტრებითაც შეუმზადა საფუძველი ალექსანდრე მაკედონელის წარმატებებს. მან შექმნა რეგულარული ჯარი, ძლიერი ფლოტი, სახელგანთქმული მაკედონური ფალანგა, ცხენოსანი ჯარი, როგორც დამოუკიდებელი სამხედრო შენაერთი გაატარა სხვა სახელმწიფოებრივი და სამხედრო რეფორმები.

სრულიად საპირისპირო ვითარებაში ავიდა სამეფო ტახტზე დავით IV გიორგის ძე – კარგადაა ცნობილი 1089 წლის უნუგეშო მდგომარეობა საქართველოში თურქთა ჩამოსახლება-ბატონობის ჟამს, რომელსაც ჩვენი ისტორიკოსი მჭევრმეტყველურად აღწერს: „და არა იყო მათ ჟამთა შინა თესვა და მკა: მოოხრდა ქვეყანა და ტყედ გარდაიქცა, და ნაცვლად კაცთა მხეცნი და ნადირნი ველისანი დაემკვიდრნეს მას შინა. და იყო ჭირი მოუთმენელი ყოველსა ზედა მკვიდრთა ქუეყანისათა, შეუსწორებელი და აღმატებული ოდესჲე ყოფილთა სმენილთა და გარდასრულთა ოხრებათასა...“⁶

3. მიუხედავად ალექსანდრე მაკედონელის დიდი მხედართმთავრული ტალანტისა, სპარსეთის იმპერიის განადგურება არ იყო მხოლოდ მისი პირადი მონაცემების დამსახურება. ერთ-ერთი სერიოზული ფაქტორი ბერძენ-მაკედონელთა გამარჯვებაში სამხედრო-ტექნოლოგიური და ტაქტიკური უპირატესობა იყო, რაც მათ ჰქონდათ სპარსეთის იმპერიასთან შედარებით.

მას შემდეგ, რაც ბერძენ-სპარსელთა ცნობილი ომები დაიწყო ძვ. წ. აღ. 499 წელს, ყველა დიდ სახმელეთო თუ საზღვაო ბრძოლაში ბერძნები, როგორც წესი, იმარჯვებდნენ. ძვ. წ. აღ. 490 წელს ბერძნებმა მილტიადეს სარდლობით მარათონის ველზე სასტიკად დაამარცხეს სპარსელები. ცნობილი გერმანელი სამხედრო ისტორიკოსი დელბრიუკი სამხედრო ხელოვნების „კლასიკურ შედევრს“ უწოდებს მილტიადეს მიერ გამოყენებულ „თავდაცვით-შეტევით“ ტაქტიკას და წერს: **ეს იყო „ყველაზე სრულყოფილი და ძნელი ფორმა ომის წარმოებისა, რომელსაც იყენებდა სამხედრო ხელოვნება,**

⁴ პლუტარქე. რჩეული ბიოგრაფიები. ძველბერძნულიდან თარგმნა, შესავალი წერილი და განმარტებები დაურთო აკაკი ურუშაძემ. მსოფლიო ლიტერატურის ბიბლიოთეკა. თბ. 1975, გვ. 679. შენ. 47.

⁵ პლუტარქე. რჩეული ბიოგრაფიები, გვ. 367.

⁶ ცხოვრება მეფეთ-მეფისა დავითისი, გვ. 320.

ოდიოგან, ვიდრე უახლეს დრომდე“.⁷ უკვე ამ დროს ბერძნებს ჰყავდათ ფა-
ლანგა – სამხედრო-ტექნიკური შენაერთი მძიმედ შეიარაღებული ქვეითებისა,
რომელთა დარტყმაც თავგზას უბნევდა სპარსელებს.

ძვ. წ. აღ. 480 წელს სალამინის და ცოტა გვიან, მიკალის კონცხთან
საზღვაო ბრძოლებში პირწმინდად განადგურდა სპარსეთის მეფის, ქსერქსეს,
ფლოტი. ძვ. წ. აღ. 479 წელს პლატეასთან სახმელეთო ბრძოლაში პავსანიამ
სასტიკად დაამარცხა სპარსელები, რომლებმაც სასწრაფოდ მიატოვეს
საბერძნეთის ტერიტორია და უკუიქცნენ. ძვ. წ. აღ. 469 წელს მდინარე
ევრიმედონტთან ბერძნები კვლავ ამარცხებენ სპარსელებს, ხოლო ძვ. წ. აღ.
449 წელს კეიპროსის სალამინთან ბრძოლაში ისინი საბოლოოდ იმარჯვებენ
აზიის გიგანტზე. უკვე ამ ბრძოლებმა საბოლოოდ ცხადყო ბერძნული
სამხედრო ხელოვნების სრული უპირატესობა სპარსელთა რაოდენობრივად
ჭარბ ძალებსა და იმპერიაზე. რა თქმა უნდა, ბერძენთა სამხედრო ლიდერო-
ბა ერთ-ერთ კომპონენტად უნდა განვიხილოთ მთლიანად, ბერძნულ-ელისური
სამყაროს სამრეწველო-ეკონომიკური და ტექნოლოგიური მოწინავეობისა
იმდროინდელ მსოფლიოში⁸ და ამ მხრივ სპარსეთის იმპერიის ტექნოლოგი-
ური ჩამორჩენა გამონაკლისს არ წარმოადგენდა.

4. ძველი მსოფლიოს ისტორიის აღნიშნული ეპიზოდი იმიტომ გავიხსე-
ნეთ, რომ კარგად გავიაზროთ – **ალექსანდრე მაკედონელის მქუხარე გამარ-
ჯვებებში სპარსელებთან არაფერი იყო ახალი ან გასაკვირი, პირიქით, ეს
გამარჯვებები სრული კანონზომიერება გახლდათ. ჯერ ერთი – ბერძნულ-მა-
კედონური ალიანსი სახელმწიფო ბევრად ძლიერი იყო ძველ, დაშლილ-და-
ნაწილებულ საბერძნეთთან შედარებით; მეორეც – დარიოს მესამის დროინ-
დელი სპარსეთი ბევრად უფრო სუსტი სახელმწიფო გახლდათ, ვიდრე პირ-
ველი აქემენიდების სპარსეთი, რომელსაც ძველი კოლხები ხუთ წელიწადში
ერთხელ მოსაკითხ ძღვენს უგზავნიდნენ ხოლმე.**

5. ბერძენ-მაკედონელთა ახალგაზრდა მთავარსარდალს თავის უშუალო
მოწინააღმდეგეშიც „გაუმართლა“. სპარსეთის ახალი გვირგვინოსანი დარიოს
მესამე კოდომანი, სამეფო დინასტიის გვერდითი შტოს წარმომადგენელი, სა-
ხელმწიფოს მეთაურობისათვის სრულიად მოუმზადებელი და სუსტი მხე-
დართმთავარი აღმოჩნდა.

6. ყველაზე გასაკვირი კი ის გახლდათ, რომ სპარსეთის უზარმაზარი
იმპერიის ბედი სამ ბრძოლაში გადაწყდა. ისოსთან, გრანიკთან და გავგა-
მელასთან ბრძოლებში ალექსანდრემ არა მარტო დარიოს მესამის არმია
განადგურა, არამედ სპარსეთის მთელი იმპერია დაამხო და დაიპყრო. რა
თქმა უნდა, მცირე აზიიდან ამუ-დარიამდე გადაჭიმული იმპერიის დაპყრობის
„სიადვილეს“ არაერთი ფაქტორი განაპირობებდა. ერთ-ერთი ფაქტორი გეო-

⁷ Франц Меринг. Очерки по истории воин и военного искусства. М. 1941, გვ. 16.

⁸ თედო დუნდუა, ნათია ფიფია. საქართველო და გარე სამყარო – ევროპის „შექმნა“
და ევროპის ინტეგრაციის ისტორიული ფორმები. I. საუნივერსიტეტო სახელმძ-
ღვანელო. თბ. 2009, გვ. 18.

გრაფიული იყო. არც ისე მჭიდროდ დასახლებული ახლო აღმოსავლეთის ვრცელი ველების და უდაბნოების დაპყრობას ნაკლები სამხედრო ოპერაცია, შეტაკება და ბრძოლა სჭირდებოდა. ეს შემდგომში ისტორიამაც დაადასტურა. არაბებმა შედარებით „ადვილად“ დაიპყრეს ახლო აღმოსავლეთის რიგი ქვეყნები და ჩრდილოეთ აფრიკის უზარმაზარი ტერიტორია. სამაგიეროდ, მათ ძალიან გაუჭირდათ მცირე აზია-სამხრეთ კავკასიის დამორჩილება, ხოლო ჩრდილო კავკასიაში ფეხის შედგმა საერთოდ ვერ შეძლეს.

შესაძლოა, დავითის ისტორიკოსი გეოგრაფულ ფაქტორს ითვალისწინებდა და მიაჩნდა, რომ სამხრეთ კავკასიის მთაგორიანი ტერიტორიის ჯერ გათავისუფლება თურქ-სელჩუკებისაგან და, პრაქტიკულად, პირველი „კავკასიური იმპერიის“ შექმნა არანაკლებ სამხედრო-პოლიტიკური სირთულის ამოცანას წარმოადგენდა, ვიდრე ახლო აღმოსავლეთის ვრცელი ვაკე-ტერიტორიების მარშით გავლა. დავითის ისტორიკოსის მიერ დავით მეფის ჩატარებული მრავალრიცხოვანი სამხედრო კამპანიების აღწერა-ჩამოთვლა მიზნად ისახავდა მკითხველისათვის წარმოედგინა კავკასიური ომის სიძნელე და სპეციფიკა – როცა მეფეს განუწყვეტელი ბრძოლებით უხდებოდა თითოეული ხეობის, ციხე-ქალაქისა თუ პროვინციის განთავისუფლება, დაკავება და შენარჩუნება ჯერ აღმოსავლეთ და დასავლეთ საქართველოში, მერე – სომხეთშირევანსა თუ ჩრდილოეთ კავკასიაში.

7. რაც შეეხება თურქ-სელჩუკებს. რამდენიმე წლის წინ თურქეთის ყოფილმა პრემიერ-მინისტრმა სულეიმან დემირელმა რესპუბლიკის ერთ-ერთ საიუბილეო წლისთავზე განაცხადა – ჩვენ, თურქებს, ჩვენი ქვეყანა გზაზე არ გვიპოვია, ჩვენ იგი ბრძოლით მოვიპოვეთ. მართლაც, XI საუკუნის 40-იან წლებში ახლო აღმოსავლეთში შემოჭრილი სელჩუკთა ლაშქრობები, ფაქტობრივად, შუა აზიიდან დაძრული თურქული ტომების გადმოსახლება იყო. ისინი ბევრგან მომთაბარეობდნენ, მაგრამ – საბოლოოდ დასამკვიდრებლად მცირე აზია-ანატოლია-სამხრეთ კავკასია შეარჩიეს. ანატოლიასა და სამხრეთ კავკასიის მისადგომებთან დამკვიდრებული სელჩუკები 1080 წლიდან იმავეს უპირებდნენ საქართველოს. სწორედ ეს საშინელი მომთაბარეულ-ბარბაროსული სტიქია შეაჩერა დავით აღმაშენებლის სამხედრო-პოლიტიკურმა გეგმამ.

დავითის ისტორიკოსი სრულიად ადეკვატურად აფასებდა ჯვაროსანთა გამოჩენას ახლო აღმოსავლეთში, ამ მოვლენის მნიშვნელობას საქართველოსათვის. მაგრამ ამ ფაქტს უშუალოდ საქართველოს მისადგომებთან გეოპოლიტიკური ვითარება ბევრად არ შეუცვლია. მართალია, დავითმა სელჩუკთა სულთანს ხარკი შეუწყვიტა, მაგრამ სამხრეთ და აღმოსავლეთ საქართველოში დამკვიდრებული მომთაბარე სელჩუკები თავს უშიშრად გრძნობდნენ და ქვეყნის ათვისებას განაგრძობდნენ. დავით აღმაშენებელმა 1118 წლამდე ისე გაათავისუფლა საქართველოს უდიდესი ნაწილი, რომ რეალური და უშუალო დამხმარე არ ჰყოლია.

ბუნებრივია, საკუთარი მეფის დიდ საქმეთა აღმწერელ ისტორიკოსს

სრულიად სამართლიანი და ბუნებრივი პრეტენზია გაუჩნდა, დავით აღმაშენებლის პიროვნება შეედარებინა მსოფლიო ისტორიის ხმაურიან სახელებთან. რა ვუყოთ, რომ XII საუკუნის ქართულ საისტორიო-პოლიტიკურ აზროვნებას ამგვარი ამბიცია ჰქონდა? ქართველი მემკვიდრის პრეტენზია არ იყო საფუძველს მოკლებული, როცა თამამად წერდა: დავით აღმაშენებელს – „ვერვინ ძველთა და ახალთაგან მეფეთა ემსგავსაო“.

Dimitri Shvelidze

**REGARDING TO ONE ASSUMPTION MADE BY CHRONICLER OF KING
DAVID THE BUILDER (“AGMASHENEBELI”)**

(Summary)

As it is known, chronicler of king David the Builder has claimed that, as a political figure and statesman, king David was superior to any other political-military leaders who lived before him. According to the author, as a political leader and commander, king David was equal to even Alexander the Great.

It has to be pointed out that this view, expressed by the Georgian chronicler of the 12th c., although very ambitious, is not groundless.